

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Malic Irina,
reprezentată de avocatul Vasile Albu,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în
judecată depusă de Malic Irina împotriva Regimentului de Stat Major
„General de brigadă Nicolae Petrică” și Marelui Stat Major al Armatei
Naționale a RM cu privire la anularea parțială a ordinului, repararea
prejudiciului material și moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 13 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău

(Dosarul nr. 3ra-462/24)
NR. PIGD 2-21150399-01-3ra-28052024)

Recursul este vădit neîntemeiat. Art. 246 alin. (2) lit. h) Cod administrativ.
Dezacordul recurenților cu decizia instanței de apel nu constituie un temei
de casare a deciziei contestate.

Au examinat anterior cauza judecătorești: Instanța de fond: T. Avasiloaie,
Instanța de apel : G. Mîra, A. Bostan, G. Dașchevici

4 decembrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului depus de Malic Irina, reprezentată de avocatul Vasile Albu,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Diana Stănilă,

Ion Malanciuc, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 08 octombrie 2021, Malic Irina a depus cerere de chemare în judecată, concretizată pe parcursul examinării cauzei la 18 octombrie 2022 și la 03 februarie 2023, împotriva Regimentului de Stat Major „General de brigadă Nicolae Petrică” și Marelui Stat Major al Armatei Naționale a RM cu privire la anularea pct. 4 din ordinul 302 din 05.08.2021 prin care s-a aplicat sancțiunea disciplinară „observație”, încasarea în mod solidar a prejudiciului material în sumă de 3 900 de lei, încasarea în mod solidar a prejudiciului moral în sumă de 90 000 de lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii a invocat că la data de 05 august 2021, prin ordinul nr. 302 aprobat de către comandantul Regiment de Stat Major (șef tabăra militară), colonelul Andrian Balan, în privința ei a fost aplicată sancțiunea disciplinară sub formă de „observație”. Motivul emiterii ordinului în cauză a servit un mesaj-video cu caracter umoristic montat și plasat de către ea pe rețelele de socializare în ziua de 24.07.2021, prin care și-a exprimat opinia personală și revolta asupra unor ilegalități care au loc în cadrul Armatei Naționale, unde în special s-a referit la Orchestra Prezidențială, în care activează din anul 2012.

3. A menționat că, mesajul-video în cauză l-a montat și l-a plasat pe rețelele de socializare pentru a fi auzită, deoarece pe parcursul anului curent înaintase un șir de petiții către conducerea Ministerului Apărării și Regimentului de Stat Major despre politica de cadre și acordare a gradelor militare a corpului de ofițeri în cadrul Orchestrei Prezidențiale prin metode ilegale, la care a primit niște răspunsuri formale, fără întreprinderea unor măsuri concrete care ar contribui la stabilirea faptelor ilegale cu caracter coruptibil și atragerea la răspundere a persoanelor care au comis aceste acțiuni ilegale. La montarea și plasarea acestui mesaj-video a ținut cont de prevederile normelor legale stipulate în Constituția R. Moldova, Legea nr.64/23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare, Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.7 din 24.12.2012, Codul civil al R. Moldova ș.a.

4. Consideră reclamanta că sancțiunea disciplinară în privința ei, în mod evident constituie o răzbunare din partea colonelului Andrian Balan, deoarece imediat după apariția acestui mesaj-video, în ziua de luni, 26 iulie 2021, acesta a convocat o ședință specială la care a fost atrasă pentru a da explicații referitor la acest filmuleț. În cadrul acestei ședințe, colonelul Andrian Balan a declarat că el este „infanterist”, dar nu „artilerist”, așa cum s-a exprimat ea în acest mesaj-video, fapt care demonstrează că el se simte vizat în acest filmuleț. Încercarea ei de a explica că filmulețul poartă un caracter satiric și că această noțiune de „artilerist” a fost pronunțată special, pentru a nu face trimitere la o persoană concretă, nu a avut succes, deoarece în adresa ei au fost aplicate doar presiuni, intimidări, acțiuni de hărțuială și umilință, fiind supusă și unei proceduri de testare psihologică de către un specialist în acest domeniu.

5. A menționat că după procedura batjocoritoare de testare psihologică, la indicația colonelului Andrian Balan, a fost organizată o anchetă de serviciu referitor la mesajul-video, unde timp de două zile a fost supusă unor interogări cu elemente de forțare pentru a depune niște informații false referitor la montarea mesajului-video. În cadrul acestor interogări, la 27 iulie 2021, i-au fost prezentate două ordine (nr. 137 din 26.04.2011 și nr. 20 din 23.03.2012), pe care le-a văzut și a semnat că a făcut cunoștință pentru prima dată, dar i-a fost declarat că le-ar fi încălcat la montarea și plasarea mesajului-video. Mai mult ca atât, în timpul interogării i-a fost propus un text fals în scris pe care să-l introducă în nota explicativă, fapt pe care l-a refuzat, dar în conținutul ordinului de aplicare a sancțiunii se regăsește acel neadevăr care îi era impus să-l confirme în scris.

6. Astfel, reclamanta a susținut că la emiterea ordinului nr.302 din 05 august 2021, nu s-a ținut cont de faptul că ordinele menționate, care în viziunea ei contravin prevederilor Constituției Republicii Moldova și Legii cu privire la libertatea de exprimare, i-au fost aduse la cunoștință abia în ziua de 27 iulie 2021, adică după plasarea filmulețului pe rețelele de socializare, și că neaducerea din timp la cunoștință a acestor ordine efectivului militar, așa cum este stipulat în conținutul acestor ordine în p. 5 și p. 4, reprezintă o neglijență în serviciu din partea șefilor responsabili pentru aceasta, în partea motivantă a ordinului prin care i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară, se regăsește anume faptul că a încălcat prevederile acestor ordine.

7. Consideră că, astfel, colonelul Andrian Balan a profitat de calitatea sa de șef pentru a aplica măsuri cu elemente de abuz de putere, fără a ține cont de prevederile art. 7 alin. (3) din Regulamentul disciplinei militare, unde este stipulat că comandantul (șeful) trebuie să fie atent față de subalterni, să le cunoască problemele și necesitățile, să contribuie la satisfacția acestora, să nu permită brutalitate față de subalterni și lezarea demnității lor personale, să le servească permanent drept exemplu de respectare cu strictețe a Constituției, a altor legi, a jurământului militar, a regulamentelor și ordinelor (dispozițiilor) militare, să servească drept exemplu de purtare morală,

onestitate, modestie și echitate, iar art. 66 prevede că comandantul (șeful) nu trebuie să admită grabă la aplicarea sancțiunii și nici lezarea demnității subalternului. Mai mult ca atât, dacă Andrian Balan, sau altă persoană responsabilă din cadrul MA, care în filmulețul cu pricina se consideră defăimat, urma să respecte normele legale stipulate în art. 15 din Legea nr.64/23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare, care prevede că persoana care se consideră defăimată, poate solicita prin cerere prealabilă autorului informației și/sau persoanei juridice care a răspândit-o, rectificarea sau dezmințirea informației defăimătoare, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor și compensarea prejudiciului cauzat.

8. Reclamanta pentru a evita o adresare în instanța de judecată, conducându-se de prevederile normelor legale stipulate în Legea nr.64/23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare, dar și a art 81, art. 71, art. 88, art. 90 și art. 94 din Regulamentul disciplinei militare, și art. 3, art. 4, art. 7, art. 8, art. 9 alin. (1) și (2), art. 37 din Legea cu privire la statutul militarilor, la 25 august 2021 s-a adresat către Marele Stat Major al Armatei Naționale cu o cerere de anulare a ordinului nr.302/05.08.2021 referitor la aplicarea sancțiunii disciplinare.

9. A notat că în ziua de 14 septembrie 2021 a primit un răspuns în scris cu nr. 44/92 din 08 septembrie 2021 din partea Marelui Stat Major, precum că ordinul contestat a fost emis conform exigențelor legislației în vigoare și temei de a-l anula nu este.

10. Reclamanta consideră că răspunsul în cauză poartă un caracter formal, fără o argumentare juridică, fapt care îi trezește suspiciuni rezonabile că însăși semnatarul acestei scrisori de răspuns - colonelul de justiție Viorel Remeșovschi nu ar fi de acord cu cele menționate, fiind influențat de alte persoane, dar și folosindu-se de o metodă incorectă, care constă în faptul că în aceeași zi de 08 septembrie 2021, când a semnat scrisoarea de răspuns, a fost emis și un ordin cu nr. 351, prin care în privința ei, în calitate de stimulare i-a fost ridicată sancțiunea disciplinară acordată prin ordinul nr.302/05 august 2021.

11. Astfel, a invocat că toate aceste circumstanțe în cumul demonstrează că ordinul de aplicare a sancțiunii disciplinare este ilegal, iar ridicarea sancțiunii disciplinare și anularea ordinului de aplicare a sancțiunii disciplinare sunt proceduri absolut diferite. În primul rând, în urma aplicării sancțiunii disciplinare ea a fost supusă unor suferințe psihice și morale enorme, ea a fost unica reprezentantă a Orchestrei Prezidențiale, care din acest motiv nu a fost premiată printr-un ordin la 03 septembrie 2021 cu 3 500 de lei cu ocazia Zilei Armatei Naționale, i-a fost retras din salariu lunar peste 400 de lei. În consecință consideră că, persoana care a semnat ordinul de aplicare a sancțiunii disciplinare, dar și toți cei care și-au dat acordul la acest fapt ilegal, trebuie să fie sancționați.

12. A accentuat că aplicarea sancțiunii disciplinare în cauză este absolut ilegală din motiv că aceasta contravine prevederilor Constituției Republicii

Moldova, Legii nr. 64/23.04.2010, cu privire la libertatea de exprimare, Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 7 din 24.12.2012, Codului civil, Legii nr. 162/22.07.2005, cu privire la statutul militarilor, Legii nr.52/02.03.2007, cu privire la aprobarea Regulamentului disciplinei militare ș.a.

13. Drept urmare, apreciază reclamanta că, motivarea aplicării sancțiunii disciplinare în ordinul contestat contravine normelor legale menționate, prin expresia „...sergent cl. III Malic Irina a adus învinuiri în adresa conducerii Ministerului Apărării și a altor persoane cu funcții de răspundere fără a proba cele spuse și scrise...”.

14. Totodată, s-a reținut că motivarea precum că mesajul-video ar purta un caracter denigrator, contravine practicii Curții Europene a Drepturilor Omului, deoarece informația, deși răspândită în stil satiric, constituie totuși o judecată de valoare care se bazează pe un substrat factologic suficient. Dificultatea principală fiind că la aplicarea normelor de drept să nu se admită subiectivism nejustificat, iar odată aplicate să instituie un grad sporit de echitate. În practica sa CEDO a făcut distincție între declarațiile de fapt și judecățile de valoare. Adevărul judecăților de valoare nu este susceptibil probațiunii. Cerința de a dovedi adevărul unei judecăți de valoare este imposibil de îndeplinit și încalcă însăși libertatea de opinie, care este o parte fundamentală a dreptului garantat de art. 10 CEDO (a se vedea *Jerusalim vs Austria*, nr. 26958/95&42.ECHR-11).

15. A mai notat reclamanta că informația răspândită prin acest mesaj-video este de interes public, deoarece efectivul Armatei Naționale este finanțat din bugetul statului și cetățenii au dreptul să fie informați despre faptul cum se gestionează banii locali de către ei în bugetul statului, fapt confirmat prin multiplele comentarii la mesajul-video în cauză, care a fost vizualizat de circa 20 mii de abonați. Astfel, instanța de judecată în cadrul examinării cauzei va ține cont de granița echitabilă între dreptul la libertatea de exprimare și hotarul între permisibil și blamabil. La aplicarea legii trebuie să se pună pe „cântar” valorile care sunt protejate în societatea noastră, la momentul respectiv și în perspectivă.

16. În acest sens a indicat că este elocventă hotărârea CEDO din 21.12.2004 în cazul *Busuioc contra R. Moldova*, când CEDO a condamnat R. Moldova pentru încălcarea dreptului la libertatea de opinie (art. 10 CEDO). Încălcarea s-a produs prin limitarea excesivă a dreptului ziaristului de a exprima opinii în probleme publice. Prin prisma paragrafului 2 din art. 10 CEDO, dreptul la libertatea de exprimare este aplicabil nu numai informațiilor sau ideilor care sunt primite în mod favorabil sau considerate ca inofensive ori indiferente, ci și celor ce jignesc, șochează sau deranjează statul sau orice parte a populației. Așa o doresc pluralismul, toleranța și vederile largi fără de care nu există o societate democratică. Aceasta înseamnă, printre altele, că orice „formalitate”, „condiție”, „restricție” sau

„sanctiune” impusă în acest domeniu, trebuie să fie direct proporțională cu scopul legitim urmărit (cauza Busuioc vs Moldova).

17. Astfel, consideră că în cazul respectiv sunt întrunite toate condițiile și temeiurile de angajare a răspunderii civile delictuale, și anume: a) existența faptei ilicite, manifestată prin emiterea ordinului de aplicare a sancțiunii disciplinare, prin motive inventate și false; b) prejudiciul, manifestat prin consecințele dăunătoare care au urmat în plan moral (suferințele psihice) și materiale (reținerea unei sume bănești din salariu și neacordarea unui premiu bănesc în legătură cu aniversarea a 30 de ani a Armatei Naționale); c) legătura causală între prejudiciu și fapta ilicită, care se manifestă prin faptul că în urma emiterii ordinului de aplicare a sancțiunii disciplinare, conform prevederilor normelor existente de contabilitate, persoanei supuse sancțiunii disciplinare îi este reținută o sumă de bani din salariu lunar până la ridicarea sancțiunii; d) vinovăția autorului prejudiciului, care se manifestă prin intenție directă, copârțitul fiind conștient de faptul că prin emiterea ordinului de aplicare a sancțiunii disciplinare va leza dreptul la acordarea premiilor bănești și vor fi reținute sume de bani din salariul lunar.

18. Reieșind din cele expuse, reclamanta consideră demonstrat faptul că în privința ei, în urma exercitării a unui drept legal de exprimare publică, au fost întreprinse acțiuni de intimidare, umilință, înjosire, hărțuială și batjocură din partea persoanelor cu funcții de răspundere din cadrul Armatei Naționale, în special din partea colonelului Andrian Balan, susținut de șefii care au examinat contestația de anulare a ordinului de aplicare a unei sancțiuni disciplinare, fapt care i-au provocat grave suferințe psihice și i-au afectat bugetul personal considerabil, ținând cont de salariul modest.

19. A comunicat reclamanta, că conform prevederilor art. 19 Cod civil, prejudiciul material urmează a fi calculat reieșind din suma reținută din salariu lunar (400 de lei) și suma premiului de 3 500 de lei acordată fiecărui coleg din cadrul Orchestrei Prezidențiale cu ocazia Zilei Armatei Naționale (3 500 lei + 400 lei = 3 900 lei). Cu referire la prejudiciul moral consideră că umilința, hărțuierile și batjocura la care a fost supusă, i-au adus mari epuizări emoționale, au lipsit-o de dreptul de a se simți liberă, fapt pentru care consideră echitabilă o recompensă în sumă de 90 000 de lei. Or, art. 24 din Constituție garantează dreptul fundamental la viață și la integritate fizică și psihică, iar, la aliniatul (2) al acestui articol este stipulat că: nimeni nu va fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante, or, prin acțiunile sale ilegale, anume la aceste valori au atentat persoanele cu funcții de răspundere din cadrul Armatei Naționale în privința ei.

20. A mai notat că în urma procedurilor de presiuni („anchetă”) și testări psihologice cu caracter batjocoritor din 26 iulie 2021, ea a montat și a plasat pe rețelele de socializare la 01 august 2021 un alt filmuleț, prin care a supus în mod dur și deschis criticii cum s-a procedat cu ea în urma plasării mesajului-video din 24 iulie 2021 și a dat de înțeles că în cadrul Ministerului

Apărării există acte de corupție la acordarea gradelor militare a corpului de ofițeri, dar în mod straniu nu a fost supusă nici unor proceduri de anchetă, nici sancționată, dar în schimb apreciată pozitiv atât prin multiplele comentarii la mesaj, cât și de mulți militari și cetățeni civili din diferite domenii.

21. Reclamanta a solicitat admiterea spre examinare a cererii de anulare a ordinului de aplicare a sancțiunii disciplinare; anularea ordinului nr. 302 din 05 august 2021, aprobat de către comandantul Regiment de Stat Major (tabăra militară) colonel A. Balan în partea care ține de aplicarea sancțiunii disciplinare sub formă de „observație” în privința sergent cl. III Irina Malic; încasarea de la pârât și copârât a prejudiciului moral în sumă de 90 000 de lei și a prejudiciului material în sumă de 3 900 de lei (3500 + 400) survenit în urma aplicării sancțiunii disciplinare; încasarea de la pârât și copârât a taxei de stat și cheltuielilor suportate pentru asistența juridică.

22. Prin hotărârea din 02 mai 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, cererea de chemare în judecată depusă de Malic Irina împotriva Regimentului de Stat Major „General de brigadă Nicolae Petrică” și Marelui Stat Major al Armatei Naționale a RM cu privire la anularea pct. 4 din ordinul 302 din 05.08.2021 prin care s-a aplicat sancțiunea disciplinară „observație” și încasarea cheltuielilor de judecată, a fost respinsă ca neîntemeiată. Pretențiile Irinei Malic împotriva Regimentului de Stat Major „General de brigadă Nicolae Petrică” și Marelui Stat Major al Armatei Naționale a RM cu privire la încasarea în mod solidar a prejudiciului material în sumă de 3 900 de lei, încasarea în mod solidar a prejudiciului moral în sumă de 90 000 de lei, s-au declarat inadmisibile în temeiul art. 207 alin. (2) lit. f) Cod administrativ.

23. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 04 mai 2023, Malic Irina a declarat apel, iar la 10 august 2023, cu respectarea prevederilor art. 232 alin. (2) Cod administrativ, a fost depusă motivarea apelului.

24. Prin decizia din 13 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Malic Irina și s-a menținut hotărârea din 02 mai 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani.

25. În motivarea soluției sale instanța de apel a reținut că, la caz instanța de fond just a statuat că acțiunile reclamantei prin publicarea pe rețele de socializare a unui film de scurt metraj pentru a arăta indignarea sa față de conducerea Ministerului Apărării contravine statutului de militar și prevederilor ordinelor Ministrului apărării nr. 137 din 26 aprilie 2011 „Cu privire la interzicerea plasării în rețeaua globala Internet de către militarii și angajații civili ai Armatei Naționale a datelor de serviciu și reglementarea plasării datelor cu caracter personal” și nr. 20 din 23 martie 2012 „Cu privire la modalitatea de folosire/utilizare a telefoniei mobile, aparatelor foto și video în unitățile militare ale Armatei Naționale și instituțiile Ministerului Apărării”.

26. Totodată, instanța de apel a reținut că, în conformitate cu prevederile art. 94 din Regulamentul serviciului interior al forțelor armate ale Republicii Moldova, militarii sânt obligați să servească în permanență drept exemplu de înaltă cultură, modestie și cumpătate, să păstreze cu sfințenie onoarea militară, să-și apere demnitatea și să stimeze demnitatea celorlalți. E necesar să se țină cont de faptul că, după comportamentul militarilor, se judecă nu numai despre ei, dar și despre onoarea Forțelor Armate în ansamblu.

27. Prin urmare, instanța de apel a concluzionat că, la emiterea ordinului în partea contestată, autoritatea publică intimată corect a apreciat că, prin acțiunile sale Irina Malic a încălcat prevederile art. 94 al Regulamentului Serviciului Interior și în temeiul art. 44 lit. a) al Regulamentului disciplinei militare i s-a aplicat sancțiunea disciplinară „observație”, anume întru neadmiterea și excluderea unor asemenea cazuri pe viitor.

28. Astfel, aplicarea sancțiunii disciplinare „Observație” este una legală și întemeiată, aceasta fiind din categoria sancțiunilor care pot fi aplicate sergenților și este prevăzută la art. 44 lit. a) a Regulamentului disciplinei militare, fiind aplicată prin Ordinul comandantului Regimentului de Stat Major nr.302 din 05.08.2021, care are autoritate disciplinară asupra tuturor militarilor în temeiul art.15, art.40 al Regulamentului disciplinei militare.

29. Cu referire la cererea privind acordarea despăgubirilor pentru prejudiciul cauzat prin emiterea unui act administrativ individual sau normativ ilegal, Instanța de apel a conchis că, cererea poate fi depusă după ce hotărârea instanței de judecată prin care s-a anulat actul administrativ ilegal a rămas definitivă, or, termenul general începe să curgă din această dată. În acest sens a remarcat că, decizia autorității publice privind acordarea despăgubirilor pentru prejudiciile cauzate prin activitatea administrativă ilegală este un act administrativ individual care poate fi contestat separat în instanța de contencios administrativ.

30. În contextul celor expuse, instanța de apel a constatat că instanța de fond întemeiat a declarat inadmisibilă în temeiul art. 207 alin. (2) lit. f) Cod administrativ acțiunea reclamantei în partea ce privește pretențiile cu privire la încasarea în mod solidar a prejudiciului material în sumă de 3 900 de lei, încasarea în mod solidar a prejudiciului moral în sumă de 90 000 de lei.

31. La 21 mai 2024, Malic Irina, reprezentată de avocatul Vasile Albu, a depus recurs împotriva deciziei din 13 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei decizii noi de admitere integrală a acțiunii.

32. În motivarea recursului, a susținut că, hotărârea primei instanțe și decizia instanței de apel sunt arbitrare și se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor invocate pe parcursul examinării cauzei.

33. Recurenta a susținut că, instanța de apel a pronunțat o hotărâre neîntemeiată, în situația în care ultima nu și-a motivat hotărârea pronunțată și anume hotărârea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

34. Recurenta a notat că, ordinul de sancționare este ilegal, deoarece a fost impusă să depună niște explicații false, eronate, precum și să semneze post-factum, după epuizarea cazului niște ordine ce contravin legilor Republicii Moldova.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

35. Art. 244 alin. (1) Cod administrativ prevede următoarele:

„(1) Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

36. Art. 245 Cod administrativ relevă că:

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”

37. Art. 245¹ din Codul administrativ prevede că:

(1) Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit. c) și d) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

(3) Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit.d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.

38. Art. 246 alin. (1) și (2) Codul administrativ prevede că:

(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. h) că, recursul se declară inadmisibil în special când recursul este vădit neîntemeiat.

MOTIVAREA INSTANȚEI

39. Referitor la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost notificată reprezentantului recurente, avocatului Albu Vasile, la data de 20 martie 2024, prin intermediul poștei electronice, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la dosar (f.d.192) și recurente la 08 aprilie 2024, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție anexat la dosar (f.d.194).

40. Cererea de recurs a fost depusă la data de 21 mai 2024. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, consideră că recursul este depus cu respectarea prevederilor art. 245 din Codul administrativ.

41. Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase. Astfel, normele pre citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

42. În această ordine de idei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

43. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

44. Instanța de recurs atestă că motivele de casare, invocate în recurs de Malic Irina, reprezentată de avocatul Vasile Albu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurente cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel Chișinău și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

45. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Malic Irina, reprezentată de avocatul Vasile Albu, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost analizate de către Curtea de Apel Chișinău, fiind apreciate în mod corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurente la soluționarea tuturor argumentelor cu

privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

46. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ.

47. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată.

48. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretării și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

49. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

50. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

51. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire

la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

52. Din aceste motive, în conformitate cu art. 230 și art. 246 alin.(2) lit.h) din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară ca inadmisibil recursul depus de Malic Irina, reprezentată de avocatul Vasile Albu.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc